

מסורת הש"ס

(א) צ"ל לא, (ב) שבת פג:ושי"ג, (ג) בזה כ"ה (ד) לקמן ל"ה, (ה) בזה"ח. פ"ש, (ו) ומלאה צ"ק, (ז) ידא לא כן פ"ן צ"ק, (ח) ידא לכהן וגירסת צ"ק בכל המורה טלה בצינאָ צה שמתנו טולה לכהן דחטאת כ"י, (ט) ונע' תוס' ונחסי לו: ד"ה שאל, (י) ע"י רש"א, (יא) צ"ק, (יב) צ"ל דאומדן חותו קדש כמה אדם כ"י צ"ק וע"ש, (יג) צ"ל דסוגיא, (יד) נצ"ל כר"י דלמר ג"מ ללחמיו סהדי משמע דאי איכא סהדי דלא אישתני פמטין עלייהו ולר"מ קאפנין כ"י צ"ק וע"י בלשח"י, (טו) ונע"ה תוס' בימות לו: ד"ה מי וביק' ל: ד"ה וחכמים ובי"מ עב. ד"ה קונסין ובי"ב ל: ד"ה וסכ"א ונחסי קד. ד"ה אמר ר"ע,

גהרות הב"ח

(א) בפשטה הסומני הכסרי כנ"ל ומיתא לת נמחק: (ב) שרי"ד ד"ה ולאחר שמו וכו' אש"ג דגודל המום בחד שנתו טופל: (ג) ד"ה עד שלג נראה וכו' בו מום סה"ד ואש"ח מ"ה אחר שנתו אינו רשאי לקיימו אפילו יום אחד: (ד) וקס"ד אנוול בו מום בתוך שנתו קאי וקמני אצל מפני השבת אצידה לבעלים דהיינו כהן דשמא אס ביד ישראל היו האי צבור לא משכח כהן למיתבי ליה ואי שחית ליה סקריח הצבאר אמרו רשאי לקיימו ל' יום ואי לא משכח כהן שוחטו ומולחו עד שימצא כהן. אלמא ל' יום דקאמר אנוול מוס בתוך שנתו קאי: (ו) עדיין סינעי.

דברייתא גופה איכא לספוקא דאיכא למימר הא דקמני לאחר שנתו אין רשאי לקיימו כ"י הכי קאמר גודל בו לאחר שנתו אין רשאי לקיימו כ"י ועלה לכה אצל מפני השבת אצידה כ"י: או דלמא קודם שנתו. כלומר אס גולד מוס קודם שנתו נמי קאמר דלאחר שנתו שלשים יום: משלימין לו ט"ו אחר שנתו. אלמא ל' יום דקמני מתני' אנוול בו מוס לאחר שנתו קאי

דאי גולד המוס בתוך שנתו אפילו יום אחד לכה למימר דניתא ליה אחר שנתו שלשים יום דלית ליה אלא השלמה דקדקתא בצרייתא ושמעין מינה דאי בתוך שנתו גולד המוס חדש או יום חדשים רשאי לקיימו עד שנתו דהא כתיב שנה ואי לאחר שנה גולד מוס או קרוב לסיום שנתו יציגין ליה שלשים יום משגולד המוס: נוספין לו שלשים יום. אס גולד אחר שנתו: שנה בשנה. שמי שנים משמע. שלשים יום בשנה חשוצין שנה לדברי הכל צפירקא קמא דראש השנה (דף י:): השלמה אין מיהבא לא. מיהבא שלשים יום שלימים לא יוציגין: מרתנ' והרעה מומו.

לאחר שחיטה ונמצא קבוע: גב' דוקין. טייל"א כמו הנוטה דקוק שמים (יעשיה מ): משאנין. מפני אשר מיתה משתנה העין ואף על גב דהשתא מיתחוי קבוע אי הוה חזי ליה מחיים הוה מיתחוי עובר: שבגוף. כגון נסדקה אנו: מפני המשאנין. כלומר מפני דוקין שזעין שמשאנין ייז גזירה למומין שבגוף אף על פי שאין משאנין: מתנ'

ואידך. דמפיק מוצשרס יהיה לך וגו' ההוא ודאי צחזה ושוק דמודה מישתעי אלא שני ימים נפקא ליה מיהיה לך דמשמע הויה אחרת לצר מו: שלא מצינו בכל המורה כולה. שיתגנו לכהן אלא מרצויה דהאי יג יהיה לך נפקא: ואידך. דמפיק מיהיה לך שני ימים ויללה אחת צבור בעל מוס שניתן לכהן מוצשרס יהיה לך נפקא לשון רבים משמע אחד תס ואחד בעל מוס: ואידך ובשרס. לא משמע אלא תמימים והא דנקט לשון רבים דלצבורות דכולהו ישראל קאי: ולאחר שנתו נמי שלשים יום. אף על גב (י) דמוס בתוך שנתו גולד טובא: כל י"ב חדש. עד שיהו לו שנים עשר חדש משגולד יז: היכא דגולד צו מוס לאחר שנתו. רשאי לקיימו שלשים יום משגולד המוס דלאחר שנתו דמתני' ה"ק ואס לאחר שנתו גולד המוס יקיימו שלשים יום: צומן הוה. שאין תס רחוי לבלוס: עד שלא נראה להראותו לחכם. שלא נפל צו מוס(ג) אחר שנתו: אינו רשאי לקיימו אפילו יום אחד. וקס"ד אנוול צו מוס בתוך שנתו קאי וקמני אצל מפני השבת אצידה לבעלים דהיינו כהן דשמא אס ביד ישראל היו האי צבור לא משכח כהן למיתבי ליה ואי שחית ליה סקריח הצבאר אמרו רשאי לקיימו ל' יום ואי לא משכח כהן שוחטו ומולחו עד שימצא כהן. אלמא ל' יום דקאמר אנוול מוס בתוך שנתו קאי: (ו) עדיין סינעי.

דברייתא גופה איכא לספוקא דאיכא למימר הא דקמני לאחר שנתו אין רשאי לקיימו כ"י הכי קאמר גודל בו לאחר שנתו אין רשאי לקיימו כ"י ועלה לכה אצל מפני השבת אצידה כ"י: או דלמא קודם שנתו. כלומר אס גולד מוס קודם שנתו נמי קאמר דלאחר שנתו שלשים יום: משלימין לו ט"ו אחר שנתו. אלמא ל' יום דקמני מתני' אנוול צו מוס לאחר שנתו קאי דאי גולד המוס בתוך שנתו אפילו יום אחד לכה למימר דניתא ליה אחר שנתו שלשים יום דלית ליה אלא השלמה דקדקתא בצרייתא ושמעין מינה דאי בתוך שנתו גולד המוס חדש או יום חדשים רשאי לקיימו עד שנתו דהא כתיב שנה ואי לאחר שנה גולד מוס או קרוב לסיום שנתו יציגין ליה שלשים יום משגולד המוס: נוספין לו שלשים יום. אס גולד אחר שנתו: שנה בשנה. שמי שנים משמע. שלשים יום בשנה חשוצין שנה לדברי הכל צפירקא קמא דראש השנה (דף י:): השלמה אין מיהבא לא. מיהבא שלשים יום שלימים לא יוציגין: מרתנ' והרעה מומו. לאחר שחיטה ונמצא קבוע: גב' דוקין. טייל"א כמו הנוטה דקוק שמים (יעשיה מ): משאנין. מפני אשר מיתה משתנה העין ואף על גב דהשתא מיתחוי קבוע אי הוה חזי ליה מחיים הוה מיתחוי עובר: שבגוף. כגון נסדקה אנו: מפני המשאנין. כלומר מפני דוקין שזעין שמשאנין ייז גזירה למומין שבגוף אף על פי שאין משאנין: מתנ'

ואידך. דמפיק מוצשרס יהיה לך וגו' ההוא ודאי צחזה ושוק דמודה מישתעי אלא שני ימים נפקא ליה מיהיה לך דמשמע הויה אחרת לצר מו: שלא מצינו בכל המורה כולה. שיתגנו לכהן אלא מרצויה דהאי יג יהיה לך נפקא: ואידך. דמפיק מיהיה לך שני ימים ויללה אחת

ואידך אי מהתם איכא למימר חזה ושוק של תורה יז ואידך אמר קרא לך יהיה הוסיף לך הכתוב הויה אחרת בבכור ואידך יז^ה הא מהתם איכא למימר האי יהיה לך *לימוד על בכור בעל מום שנותנו לכהן י^ה שלא מצינו לו בכל התורה כולה ואידך יז אמר ובשרם אחד תם יז ואחד בעל מום ואידך ובשרם דהני בכורות דכולהו ישראל קאמר: גולד לו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל י"ב חדש יז: איבעיא להו היכי קאמר גולד לו יז בתוך שנתו רשאי לקיימו כל י"ב חדש ולאחר שנתו נמי שלשים יז או דלמא היכא דגולד בו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל שנים עשר חדש ותו לא והיכא דגולד יז לו אחר שנתו אינו רשאי לקיימו אלא שלשים יז ח"ש דתניא בבכור בזמן חזה עד שלא נראה להראותו לחכם רשאי לקיימו שתיים ושלוש שנים ומשנראה להראותו לחכם גולד לו מום בתוך שנתו רשאי לקיימו כל שנים עשר חדש אחר שנתו אינו רשאי לקיימו אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת אבל מפני השבת אבידה לבעלים אמרו רשאי לקיימו שלשים יום ועדיין תיבעי לי שלשים יום אחר שנתו או דלמא קודם שנתו ת"ש גולד לו מום בחמישה עשר יום בתוך שנתו משלימין לו חמישה עשר יום אחר שנתו ש"מ מסייע לרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר נותנין לו שלשים יום משעה שגולד בו מום איכא דאמרי א"ר אלעזר מגין לבכור שגולד בו מום בתוך שנתו שנותנין לו שלשים יום אחר שנתו שנאמר י^ה לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה י^ה איזו הן ימים החשובין שנה היו אומר אלו שלשים יום מיתיבי גולד לו מום בחמישה עשר יום בתוך שנתו משלימין לו חמישה עשר יום אחר שנתו השלמה אין מיהבא לא תיובתא דרבי אלעזר תיובתא: מתנ' ^אהשוחט ^באת הבכור ומראה את מומו ^גר' יהודה מתיר רבי מאיר אומר יהואיל וגשחט שלא ע"פ מומחה אסור ימי שאינו מומחה ורואה את הבכור וגשחט על פיו הרי זה יקבר י^ה וישלם מביתו: גמ' ^האמר רבה בר בר חנה בדוקין שבעין דבולי עלמא לא פליגי דאסור מפני שהן משתנין לא נחלקו אלא במובין שבגוף דרבי מאיר סבר גזרינן מובין שבגוף אטו דוקין שבעין ורבי יהודה סבר לא גזרינן מובין שבגוף אטו דוקין שבעין תניא גמי הכי השוחט את הבכור ומראה את יט מומו ר' יהודה אומר בדוקין שבעין אסור מפני שהן משתנין במובין מותר מפני שאין משתנין רבי מאיר אומר אחד זה ואחד זה אסור מפני שהן משתנין מפני שהן אלא מפני המשתנין אמר רב נחמן בר יצחק

מתנ' גזירותיו ולא ייז בקנסא ופסקו דאין הלכה כמותו דההיא דמעוברת חברו ומינקת חברו דקאמר רבי מאיר ייזאל ואלא חזיר עולמית ייזאל וסוגיא דשמעתין בריש הוחול (בימות דף ג.) דלא כר' מאיר וכן סוגיא דשמעתין כרבי יהודה ^ולדרי מאיר קנסין בכולהו מפני המשתנין ובסמון דקאמר לימא תנן סתמא כרבי מאיר הא משני דילמא דדוקין שזעין ודברי הכל וכן הוא אמת ומתוך כך פוסק רבי דלא כרבי מאיר דקנים בשטר שיש צו רבית דאין גובה לא את הקרן ולא את הרבית (ב"מ דף עז. ט.)^ז :

עד כמה פרק רביעי בכורות

כח.

שלא מצינו לו בבב' התורה בזה"ש פי' בקונטרס שיתגנו לכהן אלא מרצויה יי^ה לפירשו ^א כן יכול לומר בכל דרשות ומפרש ר"י דהכי קאמר שלא מצינו לו בכל המורה כולה יי^ה שיתגנו ^ה כולה כיוצא בזה דחטאת ואשם שהם לכהן כשקריצין למזבח אס הוממו שהמזבח מפסיד חלקו מפסיד גס יי^ה לכהן אצל צבור אפילו בעל מוס דכהן הוא וכן^ה ההיא דפרק שמי מדות (נמנות דף א.): גבי נסכים לכבש האחד זה אחד עשר של מעשר שלא מצינו לו בכל המורה כולה שהיא טפל חמור מן העיקר יי^ה דהוה מצי למימר אחד עשר של מעשר יוכיח כדמשני אמותר מפסח וכן בשבת צפ' אמר ר' עקיבא (דף פג.): זה היטמו של צו שלא מצינו בכל המורה כולה דטומאה המסכת טעמא:

ואידך ובשרם דהני בכורות דבזהו ישראל קאמר.

בסוף אחזה מקומן (ונחסי דף יז.) משני רבי ישמעאל מוצשרס דהנן ^ה[בכורות] קאמר משמע יי^ה רואה לומר דקאי אצבור שור וכשב ועז דכתיב לעיל מיניה ושינויא אחריתא הוא וא"ת יי^ה והא תנא לא דריש מידי מוצשרס לשון רבים ובסוגיא דהתם לעיל (שם דף טו:) דריש ר' יוסי הגלילי דמו לא נאמר אלא דמס חלבו לא נאמר אלא חלבס לימד על צבור ומעשר שטעונין מתן דמים ואמורין למזבח וי"ל דפלוגתא היא דר"פ בית שמאי צוחים (דף ג.) ורבי ישמעאל נפקא ליה מדס זצחק זצחק יספך: **עד שא** נראה להראותו לחכם. פי' בקונטרס שלא נפל צו מוס וקשה מאי רשאי לקיימו שנים ושלס שנים על כרחי' יקיימו דוחק לפרש רשאי לשון חיוב כי ההיא דערבין (דף כח): ^ודמקדישין אומו הקדש עילוי כמה אדם רואה ליתן בקרבן זה לעשותו עולה אע"פ שאינו רשאי דפירשו כמו אע"פ שאינו חיוב והוה מצינן לפרש דנקט רשאי לקיימו כלומר ואין זקוק לכונסו לכיפה אע"פ דשאר קדשים שהקדיש והחזירם בזמן הזה אמרינן צפ"ק דע"ז (דף יג.) דהמה מעקר דנועל דלת צפניה והיא מתה מאיליה אצל היה משמע דאס היה רואה לכונסו לכיפה כוונס ומעשים בכל יום ששומרים אותם עד שיפול צהס מוס וגרלה לפרש עד שלא נראה להראותו לחכם שלא נודמן לו חכס אחר שנפל צו מוס שאין זקוק להוליכו ^טצמקוס רחוק למקוס שהחכם שס: **מפני** השבת אבידה **בפעמים**. פי' בקונטרס דהיינו כהן דזימנין דלא משכח כהן למיתבא ליה ואס ישחטנו מיד יסרח לפיכך רשאי לקיימו שלשים יום אחר שנתו ואומר רבי דמיירי ביד כהן וא"ש עכשיו לצשר ונתנו לו חכמים ומן ל' יום אצל ישראל לעולם מממין עד שימצא כהן: **רב**י מאיר סבר גזרינן מובין שבגוף כו'. ואומר רבי דאע"ג דלמרינן בריש אף על פי (פסכות דף יז.) דהלכה כרבי מאיר בגזירותיו הך דהכא קרי ליה בסמון קנסא דקא קנים ר' מאיר ובשאלתות דרבא דרב אחאי פירש דהלכה כמותו דוקא

עין משפט ונר מצוה

יג א מיי פ"א מהל' צבורות הלכה ג:
יד ב מיי פ"א מהלכות צבורות הל' יא סמג עשין קמא טוש"ע י"ד סימן טז סתף ט:
טז ג מיי שס הלכה ט טוש"ע שס פתי ח:
טז ד מיי פ"א מהלכות צבורות הל' ד סמג עשין ריא טוש"ע י"ד סי' שי סתף ח:
יז ה מיי שס הלכה ו סמג שס טוש"ע שס סתף ג:

תורה אור השלם

1. לפי יי אלקיך תאכלנו שנה בשנה פסוקים אשר יבחי' אתה וביחקי: דברים טו כ

רבנו גרשום

זו ריום משנה זו היינו ב' ימים מיכן שנאכל לשני ימים: איכא למימר בחזה ושוק של תורה. והיינו נמי שלמים ואינו נאכל אלא ליום ויללה: ורב. הדר כתוב בספיה דקרא לך יהיה הוסיף לך הכתוב הויה אחרת בבכור. כלומר יום אחד יותר מתורה: שלא מצינו בכל התורה דבכור בעל מום אלא כהנא: ובכשרם. דהני בכורות קאמר ^אאך בכור כשב או בכור עז וגו' מתחמיים ולא במעלי מומין: עד שלא נראה להראותו לחכם. כלומר קודם שיפול בו מום רשאי לקיימו ב' או ג' שנים אין שם כהן: ומשנראה להראותו. כלומר כשנפל בו מום אבל מפני השב אבידה לבעלים אמרו רשאי לקיימו ל' יום דבין כך ובין כך שמו יבא כהן שאם ישחטנו קודם שמו יסריח קודם שיבא כהן: ועדיין תבעי לך ל' יום. גולד לו מוס בתוך שנתו או לאחר שנתו דוראי היכא דגולד שנתו שנתו יכול לקיימו מוס קודם אם גולד לו מוס קודם אם יוכל לקיימו כל שנתו ושורו ל' משלימין לו חמישה עשר יום אחר שנתו אלמא דנותנין לו ל' אחר מומו ולא ל' אחר שנתו כשנפל בו מוס בתוך שנתו: אבל אם גולד בו מוס לאחר שנתו נותנין לו ל' אחר שנתו. ואם גולד בו מוס בחלת שנתו נותנין לו כל שנתו ולא יותר: משעה שגולד בו מוס. אם גולד בו מוס בסוף שנתו: השלמה אחר שנפל צו מוס שאין זקוק להוליכו ^טצמקוס רחוק למקוס שהחכם שס: **מפני** השבת אבידה **בפעמים**. פי' בקונטרס דהיינו כהן דזימנין דלא משכח כהן למיתבא ליה ואס ישחטנו מיד יסרח לפיכך רשאי לקיימו שלשים יום אחר שנתו ואומר רבי דמיירי ביד כהן וא"ש עכשיו לצשר ונתנו לו חכמים ומן ל' יום אצל ישראל לעולם מממין עד שימצא כהן: **רב**י מאיר סבר גזרינן מובין שבגוף כו'. ואומר רבי דאע"ג דלמרינן בריש אף על פי (פסכות דף יז.) דהלכה כרבי מאיר בגזירותיו הך דהכא קרי ליה בסמון קנסא דקא קנים ר' מאיר ובשאלתות דרבא דרב אחאי פירש דהלכה כמותו דוקא

א) גי' דעין סאן כמו מוחסין דף גז. ובשרס דהני צבורות קאמר ועי' תוס' סאן ד"ה ואידך.

רביע